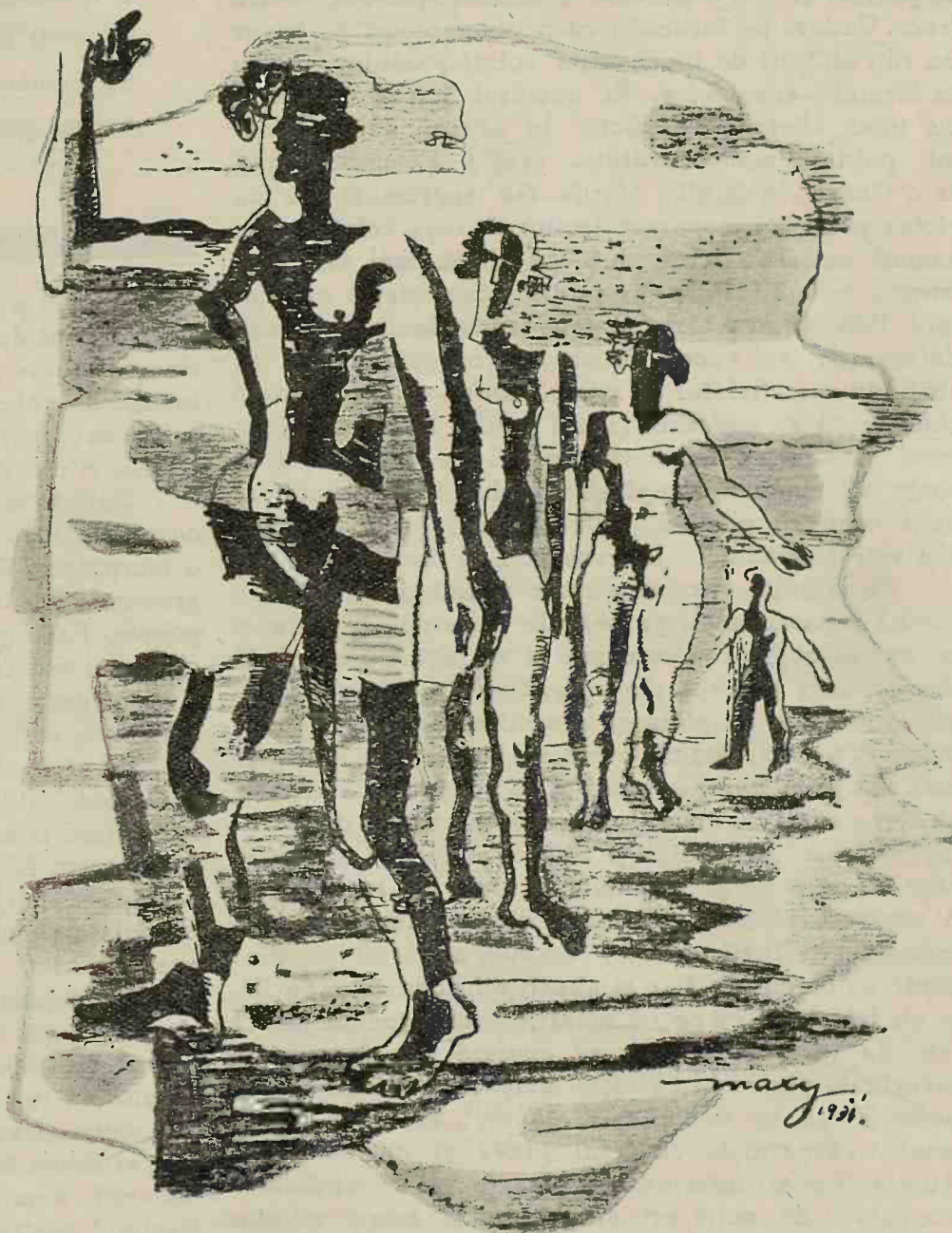

unu

- 2: geo bogza
- 3: gheorghe dinu
- 4: andré far
- 5: m. h. maxy
- 6: michonze
- 7: sașa pană
- 8: al.dimitriu-păușești
- 9: stephan roll
- 10: ives tanguy
- 11: a. zaremba
- 12: geo bogza
- 13: gheorghe dinu
- 14: andré far
- 15: m. h. maxy
- 16: michonze

m. h. maxy

PROCESIUNE

prezentați cu:

chiromancie ascultă unirea liberă căzăcească declarații la deschiderea unui
liceu lumină crudă poem ales înainte de a deschide pe rimbaud jurnal de
plajă represalii histoire de dada antologie acvarium pești de foc talent
anul IV nr. 39 Octombrie 1931 lei 5.

C H I R O M A N C I E

A S C U L T A

De cînd mereu mărimdu-se cifra voastră de cîteva milioane a trecut peste murmurul mut al pămîntului și s'a ridicat surzind urechile de vuiet? Lipesc de pămînt tîmpla : un umblet ca într'un pod cu stafii, o sfișiere în carne ca de hîrtie le aud și cu o lacrimă de sare îmi ciuruie pleoapa un cancer al durerii :

Ca o cometă viciată de trîndăvie, ca un braț activ amputat, ciocanul și-a smuls, din pumnul vostru coada și lîngă mașinile grele ca bivoli cu sîngele negru prelins pe biele și roți — zace. Intr'un deșert al panicei și într'o nebulie a foamei spectrul vostru trece. Undeva pe birourile cu press-papieruri de bronz un cap ghiftuit de bine caută soluția, salutul vostru în formule economice. Și numărul minat de cauze cu totul altele și explicate în sensul unei economii politice mai adevărate, crește. Fețele se trag la o rîndea invizibilă, gurile tac sugrumate de un rictus și de o exasperare taciturnă, care colcăie și se asmute amorfă. Ochii se pierd și tot mai străvezie carnea se subțiază în proporția descreșterii alimentare. Privești mai atent și prin trupurile lor sticloase de inaniție vei vedea ca un enorm păianjen de os zbătîndu-se scheletul și poate, într'o zi, carnea ca o rufă flască va cădea în faduri palide la glesne și un exod cu sunetul lemnos va porni pe acoperișul de sînge al planetei, tropîind un cîntec de lebădă al unui veac de pomină, de răsturnări și de victorie. Voi veți fi victimele lui, voi veți fi învingătorii lui.

Pe mîinile voastre strînse uscate la piept ca o icoană a pămîntului, pe mîinile voastre scrijelite și cu unghii negre se desprinde și vă învăluie un nimb, flacăra unei pleoape ale mele. Caut în cîntec o mîngîiere, o coaje de pîine ca o nestimată pentru gurile voastre, o caut, dar cîntecele sunt nevolnice și nu le mai auziți. Și mîinile voastre se subțiază de anemie și încep să se lumineze mortuar ca mîinile de principesă, spre care întind și fruntea și fluierul și buzele zdrelite de stele și de stînci. Cu ele ați bătut ca pe o nicovală planeta ridicîndu-i orașe fulminante, ați întins peste fluvii pambici de oțel, ați urnit pe dire paralele, carele de fier și aburi, ați doborît pădurile, și ați frămîntat ca pe un aluat lemnul iscodind din el fotoliile lascive în care să expieze în fermentări luxuriante pîntecele ca niște mlaștini. Cît le-ar trebui pumnilor să se împlinte în ghemul de mațe și să-l smulgă ca pe niște rădăcini jilave și pestilențiale? Ați clădit și-ați înfrumusețat planeta, ați lucrat dinaintea naturii de multe ori întrecînd-o și totuși mîinile voastre sfînte și mari s'au încrucișat pe un piept scobit și se ofilesc în toamna aceasta ca alte frunze ale unui arbore de tuci și de fosfor și vor dîrdii mîine în buzunarele reci ale iernii. Țineți-le în zare, întindeți-le aici pe masa evenimentelor. Pe palma lor în liniile limpezi ca o oglindă citește inebunit, un ochiu speriat, un destin care e și al lui. Birnele unui continent trosnesc, se relaxează. Furnalele, se

În pîraiele mici ale gușterilor
Lumina știe în ochiul albastru un havuz
Pămîntul lipit cu urechea la izvor
Și florile fac unde pe unde treci
În salivă ascund un dispreț pentru curcubeie
Și în vilvătăia bicelor stelele singelui
Pe scările spirale de fructe
E o rostogolire de care nu ți-am vorbit
În norii blonzi ploi negre
Și memoria ca un cuțit înfiptă în om
Cu un genunchiu pus pe lună te aștept.

ștephan roll

sgîlție ca o pădure de plopî cu solul deplasîndu-se și un torent de roți se prăbușește în beznă. Locomotive se isbesc de stînci și rid, rid ca niște clowni imenși de voi, becîsnici și flămînzi, de voi cari le-ați călit zimț cu zimț.

Undeva e punctul final și infailibil : moartea. Dar cu un țipăt viața despică pînă la el cerul. Un apel și o încruntare. Din toate părțile stoluri de păsări de groază S. O. S. fug în neant, se încrucișează, și-și zmulg penele. Toate posturile de ajutor și-au atîrnat pe uși cîte un lacăt ca o frunză de viță a unei sleiri definitive. În geamăt un chiot se încrețește sîngeriu într'un sîmbure ascuțit. În țării pămîntul și-a rupt gheizerele de grîu și de secară dar ochii voștri sînt hămesiți, și flacăra mîinilor palide cu nervura unor frunze grele învelind fruntea ca o pătlagină uscată, se zdrențuie. Să încuiem în cutia de aramă cîntecul ca o monedă a altor vremuri. Un apel, o încordare și să purtăm conștiința pe obraz ca un herald al dezastrului, ca o exemă a zilei, dureroasă. Intoarceți-vă cu fața unul înaintea celuilalt. Privirile voastre au scăzut, glasul s'a strivit ca sub o grindă. De ce? Măcelul fără precedent v'a săpat și s'a înfruptat din carnea voastră încropită de funingeni și de țărînă. O dantură de oțel v'a sfișiat și acum flămînziți în puhoie după ce ați ridicat orașe de pomină cu uzine ca niște buduare ale materiei; după ce ați tăiat păduri și ați făcut drumuri. Destinul vostru e în palma voastră scris de două ori. Strîngeți pumnul și izbiți țeasta acesta înferbîntîndu-se, striviți ochiul acesta care vă scurtează și veți flămînzi mai departe resemnați și vor veni alții să vă ducă înaintea sicriului de cristal în care veți fi palizi și ireali ca o principesă a trecutului vostru glorios și lamentabil, a materialismului istoric.

gheorghe dinu

UNIREA LIBERA

Femeia mea cu părul din focul pădurii
 Cu gândurile din fulgerele de căldură
 Cu talia clepsidrei
 Femeia mea cu talia de vidră între dinții tigrului
 Femeia mea cu gura de cocardă și din buchetul stelelor
 de ultima mărime

Cu dinții din amprente de soarece alb pe pământul alb
 Cu limba de chilimbar și de sticlă șlefuită
 Femeia mea cu limba de jertfă înjunghiată
 Cu limba de păpușă care închide și deschide ochii
 Cu limba din piatră de necrezut
 Femeia mea cu genele linioare din primul scris al copilului
 Cu sprâncenele din marginea cuibului de rîndunea
 Femeia mea cu timpiele de ardezie din acoperișul serei
 Și din aburii ferestrelor

Femeia mea cu umeri de șampanie
 Și de fîntînă cu capete de delfini sub ghiață
 Femeia mea cu încheiturile mîinilor din chibrită
 Femeia mea cu degete de hazard și de as de cupă
 Cu degete de fîn cosit

Femeia mea cu subțiorile de jder și din jir
 Din noaptea Sfîntului Ion

Din măliniță și din cuiburi de ciocănitoare
 Cu brațele din spuma mării și din stavilă
 Și din amestecul grîului și al morii

Femeia mea cu gambe de fus
 Cu mișcări de ceasornicărie și disperare
 Femeia mea cu pulpele din mădună de soc
 Femeia mea cu picioarele de inițiale

Cu picioarele din legături de chei cu picioarele de muncitori
 bețivi cari astupă găurile pe corăbii

Femeia mea cu gîtul de orz
 Femeia mea cu gîtlejul Vale de aur

De întîlnire în chiar patul torentului
 Cu sînii de noapte

Femeia mea cu sînii de mușuroi marin
 Femeia mea cu sînii din creuzetul rubinului

Cu sînii de spectru al razei sub rouă
 Femeia mea cu pîntecele din desfacerea în evantai a zilelor
 Cu pîntecele ghiară uriașă

Femeia mea cu spate de pasăre care fuge vertical
 Cu spate de argint viu

Cu spate de lumină
 Cu ceafa de piatră rostogolită și de cretă udată

Și din căderea unui pahar din care abia s'a băut
 Femeia mea cu coapsele de nacelă

Cu coapsele de policantru și din pene de săgeată
 Și din tije de pene de păun alb

De balanță imperceptibilă
 Femeia mea cu fesele de lut și de amiantă

Femeia mea cu fesele din spate de lebădă
 Femeia mea cu fesele de primăvară

Cu sexul de floarea vîntului

Femeia mea cu sexul de zăcămînt aurifer și de ornitorinc

Femeia mea cu sexul de algă și de bomboane vechi

Femeia mea cu sexul oglindă

Femeia mea cu ochii plini de lacrimi

Cu ochii de panoplie violetă și de ac magnetizat

Femeia mea cu ochii de savană

Femeia mea cu ochii de apă de băut în închisoare

Femeia mea cu ochii de lemn mereu sub topor

Cu ochii de nivelă de apă de nivelă de aier de pămînt
 și de foc

în romînește de sașa **pană**

michonze

CAZACEASCA

Lumină mare izvorită din cer, din pămînt.
 Murmur de voci puternice.

Chiot ca srapnelă pe lîngă urechile uimite.
 Proiectil bicolor tișnit din nu se știe unde.

Întîi apare în grimasă de clown.

Suspendat în spațiu, cizmele lui lăcuite s'au
 topit în aier. Unduire de șarpe, clocot de bulboană,
 lunecare lină de rîu tremurînd în razele soarelui,
 jucărie pe roată trasă cu sfoară. Impletit ca o
 coadă de cal, spirală învîrtitoare, arc invizibil, pi-
 ruetă de lumină, încercîndu-se pe sine însuși.
 Sustras gravitației, eliberat de presiune minile i se
 lungesc înfricoșător, trupul lui ia proporție ului-
 toare, se'ndoaie, se frînge, se frînge, se'mparte
 se'mprăștie, umple tot spațiul; te orbește, ochii îl
 pierd, dispăre...

Corul, lumina, cerul au pierit toate, cînd ful-
 gerul s'a despica în două.

antologie

DECLARAȚII LA DESCHIDEREA UNUI LICEU

UN TÂNĂR SE SINUCIDE A TREIA ZI DUPĂ NUNTĂ

DOROHOI.—Tinărul Costache Mateciuc, din comuna Dimăcheni, județul Dorohoi, s'a sinucis în împrejurări nelămurite. A treia zi după nuntă, pe cînd soția se afla pe ogor, la munca cîmpului, la 500 metri de sat, Mateciuc a spus nevesti sale că se duce pentru puțin timp și se înapoiază imediat.

S'a refugiat apoi într'o luncă și s'a spînzurat de craca unui nuc.

Cînd a fost descoperit cadavrul, femeia a leșinat.

Motivele sinuciderii nu se cunosc.

SINUCIDEREA UNUI FUNCȚIONAR COMERCIAL

Intr'o modestă cameră mobilată din Calea Văcărești Nr. 212 locuia de mai multă vreme tinărul Iacob Scheiner, în etate de 24 ani, originar din comuna Flondoreni, județul Strojenet (Bucovina). În București Iacob Scheiner își câștiga existența ocupînd un post de funcționar comercial la magazinul de accesorii de automobile „Frații Lazărescu et Co.” din Calea Victoriei, vis-à-vis de ministerul de Finanțe.

Dela o vreme tinărul funcționar devenise extrem de abătut, dar la toate întrebările puse în această privință de cei din jurul său, se menținea să păstreze cel mai desăvîrșit mutism.

Eri la amiază, gazda sa intrigată de faptul că Schneider nu se sculase de dimineață ca de obicei, spre a se duce la slujbă, a bătut în ușă cu scopul de a-l deștepta, dar la bătăile repetate nu a primit nici un răspuns. Constată totuși cu surprindere că chirișul trebuia să fie acasă, deoarece cheia era vîrîtă pe dinăuntru în broască, iar ușa era încuiată.

Sosirea autorităților

Bănuind imediat că ceva ciudat se întîmplase, s'a dus de a anunțat circumscripția VI periferie și la fața locului au venit d-l inspector de poliție Ioan Popa împreună cu șeful circumscripției sus zise însoțiți fiind de un lăcătuș, care a procedat la deschiderea forțată a ușii.

În momentul cînd au pătruns în casă, un tablou lugubru li se înfățișă înaintea ochilor. Iacob Schneider zăcea neînsuflețit, jos pe dușumeaua înroșită de sînge.

Lîngă cadavru se afla un revolver Browning, armă cu care nefericitul tinăr și-a curmat firul vieții trăgîndu-și un glonte în timpla dreaptă, astfel că moartea i-a fost fulgerătoare.

Fiind invitat să vorbească la liceul din Ploiești cu ocazia deschiderii cursurilor din toamna aceasta, d-l Geo Bogza a citit în fața auditoriului compus din elevi, părinți și profesori, declarațiile care urmează.

Mă desgustă perfidia operii pe care educația o întreprinde cu fiecare dintre noi. Sub pretextul unei pregătiri pentru viață, ia în primire noile ființe și strivește în ele cele mai suave fășii de suflet, orice tendință de manifestare în temerar și răzvrătire, dar mai ales are grijă să formeze fiecăruia o lamentabilă și inutilă conștiință. Știu ce cancer al elanului vital e conștiința, ce pumn de cenușă aruncat peste palăpăirile de dinăuntru, ce drojdie care să fermenteze și să înăcrească gîndurile.

Punctul meu de onoare e declarația solemnă că nu am nevoie de conștiință. Mă lipsesc de ea ca de un excrement. Vreau să consum sau să refuz viața într'o cruzime de fapte și de gînduri scutit de anemiarea și caracterul prozaic pe care le-ar aduce ființei mele, conștiința. Sînt sigur că lumea ar fi fost mai superbă, mai fără miros de cîrpă nădușită, mai generoasă în manifestările ei dacă ar fi fost lipită de grimasa interioară a conștiinței.

Vorbesc evident de meschina conștiință-scrupul, de conștiința-conduită morală cu care educația caută să-și înzestreze victimele, fiindcă există o altă conștiință - torent din mintea ca o gresie o isbucnire de flăcări pîlpîind tragic deasupra lumii, o conștiință-îngelegere spăimîntătoare și în aceeași măsură o conștiință-dezastru iremediabil, Nietzsche și Dostoievski au cunoscut-o.

Dar unde educația culminează în ipocrizie, e în constatările-i elogiase față de sine și față de cei pe cari i-a dresat, sărbătoririle de fine de an sau de deceniu, și nu se ține seamă că în schimbul unor mizerabile cunoștințe s'a răpit indivizilor o serie de virtuți inițiale printre cari cea mai prețioasă și de mine iubită cel mai mult, e pornirea nestăvilă pentru întrebările periculoase în urma cărora răsturnarea falșelor echilibre, e inevitabilă.

Dacă viața e capabilă să capete la un moment dat un aspect grandios, fără îndoială că aceasta se întîmplă în clipa cînd abia desprins din pînzele întunericului și sub imboldul unor forțe eterne din inconștient, copilul pune prima întrebare cu caracter subversiv. Clipa în care s'a descoperit praful de pușcă și dinamita e poate de mai puțină importanță.

Întrebarea subversivă a copilului. Intr'o concentrare și prelungire a ei peste vîrstă stă toată esența din care au pornit acele evenimente de prăbușiri și mari prefaceri zguduind lumea din timp în timp. Revoluție înseamnă revizuirea unor stări de lucruri și formula revizuirii e întrebarea. Revoluția începe cu De ce ? Și asta e întrebarea pe care o aduce de dincolo copilul. A fi revoluționar e în bună măsură a-ți păstra nealterate virtuțile copilăriei. A nu capitula. A pune mai departe întrebări cari să stînjenească oamenii și să le arunce nisip fierbinte în respirație întrebări cari în „ceilalți” să trezească elanuri uriașe. Iată, mulțimea așteaptă dezorientată pe străzi, cîteva capete masive se ridică, întrebă : De ce ei să mănînce cozonac și voi să n'aveți pîine ? — și o avalanșă de piepturi generoase în fața baricadelor, o dărîmare a Bastiliei, urmează repede ca într'un film.

Întrebări. Sînt întrebări sub arsura cărora oamenii au murit carbonizați. Sînt întrebări cari rup, întrebări cari dor, întrebări cari incendiază. Sînt întrebări cari înnebunesc. Hamlet e prințul întrebării și al nebuniei.

Întrebarea e neliniște, e febră, e neurastenie. În clipa în care a fost rezolvată începe lamentabilul, obezitatea.

Întreaga serie de jосnicii în care oameni se complac, tot ce a mai rămas pe planetă situație arbitrară sau fetidă nu va putea fi remediată decît de întrebările copiilor cari vor veni deacum înainte.

Dar lașitatea oamenilor mari cunoaște o permanentă dezertare din fața copilului din clipa în care el începe să întrebe. Pentru a evita si-

L U M I N Ă C R U D Ă

Plaja gărilor liniază un caiet de dictando. În cuști cuvintele dansează ca umbrele și nici o mîngîiere nu e mai luminoasă decît mîngîierea degetelor tale mici ca surisuri. Un peisaj cu pasări fără aripi se întinde într-o direcție necunoscută, departe. O statuie enigmatică care așteaptă sărutul în vârful sînilor. Sau poate o corabie de purpură se înecă în norii festonați dela orizont. Uneori linia orizontului trece ca un șanț prin inimă și atunci simți un magnet cu poluri nelămurite. Printr-o mare incendiată treci fruntea albă ca un steag al păcii și fruntea ninge o cometă de prevestiri. Lacrimile sapă un paradis pierdut fără porți și minutele efervescente caută îmbrățișarea de scrum a serii, sacii cu bucurii, tentațiile în ghirlande proaspete. Există o floare liliputană care crește pe marginea unui lac negru cît o pupilă. Tu o știi. Deaceia cînd mergi lingă mine mă înveselești cu bruma unui parfum nesperat. Și cu pleoapele strînse sfărîm o legendă de cristal. Cuvintele își multiplică sensurile de cîteva ori pe zi și rododendronul e mai roș și mai puțin carnos la mîngîierile fulgerului, iar baso-reliefurile lavei apleacă la picioarele muntelui o balustradă lichidă.

Există o oră a sinuciderilor cînd sufletele rămîn la garderobă și nici o ureche nu aude cîntecul hieratic dindărătul draperiilor. Tîmplele se înfilnesc pe meridianul unui glonte și o rază de lumină — singură — străbate oarbă nămolul creierului. Cînd ai părăsit îmbrăcămintea de soare pentru voiajul în vîrtej, ochii păstrau imaginea iubită. A fost deajuns o secundă subțire ca un ac și ai văzut din fundul abisului un deget de culoarea chemării ispititor ca un șarpe și pur ca stiletul. Și la plecarea capului pe spate sunetele se subțiau ca sufletele agonizantilor spre o planetă iluzorie. În lumina transmisă defilau ruinele din holocaustul fără salvare și rănile otrăvite de mirosul oleandruului. Dacă cineva ți-ar fi dăruit o amforă de sînge ai fi cunoscut visul care arde, visul care sufocă visul spadă înroșită în privirea conspiratorilor. Și o verandă se înalță în locul zeilor-briganzi întorși cu fața în noapte.

Opriți-vă. Pietoni falși, nu se va ști, nu veți fi crezuți nici în secunda cînd veți rosti adevărul precum nu sînt nici ceasornicele în clipa cea mai exactă la cari sînt chiar pictate deasupra prăvăliilor. Opriți-vă și priviți această față calmă cu lăcrămioarele dinților pictate după o acoladă de sînge. Treptele urcă odată cu amintirile. E o așteptare în fiecare fibră ce se desface în garoafe, o înfrigurare reținută sub masca liniștii. Poate obsesie. O candelă își supraveghează credincioșii cu degetele viermănoase, cu abcese pe toată cămașa de lut a pielii, ca pansele. Cu umerii sub o povară fără refuz. Înaintea lor un tunel fosforescent. E o zi ca toate celelalte zile, adică stranie. Idioția fastuoasei înmormîntări care trece e precisă. Și totuși femeia plînge și încrustează în aier o filigrană neagră. În această dimineață cu promoroacă, toate gîndurile sînt nelămurite, amorțite. Cuțitul ce mi-ai dat aseară e de ceară iar covorul pe care-l credeai altfel era pentru pantofii tăi o capcană, pentru pantofii tăi cari căutau un coridor îngust cît zîmbetul lor paralel. Curînd au început să se deslușească casele tiroleze vesele în ploaie, cu cearcăne verzi la ferestre. Casele erau jucării svîrlite ca semințe pentru a distra cerul

tuațiile penibile în cari temeritatea spirituală a acestuia i-ar pune, ei au inventat educația care are grijă să castreze din timp în noile ființe glanțele oricărei afirmări fățișe, educația îi învață cum să nu gîndească sau în orice caz cum să gîndească inutil.

Pentru că orice gînd robust n'ar putea fi decît împotriva așezării a cărei ambasadoare pe lingă copil este. Ea, educația, a cărei rea credință n'o egalează decît stirpiciunea sufletească a celor cari au promulgat-o.

Și pentru care dezgustul meu nu cunoaște nici o margine.

geo bogza

Cauzele sinuciderii

Pe o măsută s'au găsit cinci scrisori lăsate de sinucigaș cu puțin înainte de a-și pune sinistrul plan în aplicare.

Prima scrisoare e adresată D-lui prim-procuror, a doua familiei Lăzărescu, a treia unui frate al său anume Herman Schneider, domiciliat într-o comună din județul Bacău, a patra scrisoare e adresată colegilor săi, iar cea de a cincea cuprinde indicațiuni date de sinucigaș cu privire la chipul cum să fie înmormîntat.

Din cuprinsul scrisorilor lăsate de Jacob Schneider reiese că și-a pus capăt zilelor din cauză că i se plictisise de viață.

Din ordinul procurorului de serviciu, cadavrul sinucigașului a fost transportat la institutul medico-legal.

SINUCIDAREA UNUI

COMERCIANT DIN FOCȘANI

El se spînzură a treia zi după nuntă

La ora 1 și jumătate s'a sinucis prin strangulare, tînărul comerciant Haim Lipcovi, în etate de 28 ani patronul magazinului „George“.

Numitul se însurase alaltăieri la Buzău.

La fața locului au sosit D-nii prim-procuror Călcu, medic legist Dr. Cîmpeanu și subcomisarii Stanciu și Gavril Ionescu, cari au deschis o anchetă.

Sinucigașul a lăsat pe o bucată de hîrtie patru cuvinte „Dragă Sili, iartă-mă!“

Sinuciderea a provocat o vie impresie în orașul nostru unde Lipcovi era bine cunoscut.

SINUCIDAREA UNUI STUDENT

Alt student a încercat să-și puie capăt zilelor azi dimineață. Iancu Fișman, în vîrstă de 22 ani, student la facultatea de drept, își făcea stagiul militar la școala de infanterie.

Din cauza unei lipse dela școală el a fost pedepsit cu carceră. Faptul acesta l'a întristat în așa chip încît s'a hotărît să-și pună capăt zilelor.

Pe la orele 10 dimineața, pe cînd se afla singur într-o cameră a locuinței părinților săi din Calea Griviței, 25 și-a descărcat un glonte de revolver în cap, căzînd jos într'un lac de sînge.

La detunătura armei au venit îngrijiiți în cameră cei ai casei găsind pe student în nesimțire.

Cu toată intervenția medicală, studentul a sucombat.

SINUCIDAREA UNUI MUNCITOR

Pe Str. Doamnei a fost găsit, căzută jos pe trotuar într'un lac de sînge și nemai putînd vorbi, un individ prost îmbrăcat.

Ridicat de trecători împreună cu sergentul de oraș din postul respectiv și transportat cu un automobil la spitalul Colței, a încetat din viață înainte de a i se fi putut da vre-un ajutor medical.

Din cercetările făcute s'a putut constata că se numește Tânase Nicolae muncitor și că și-a pus capăt zilelor, din cauza mizeriei tăindu-și beregata cu un brici.

SINUCIDAREA UNEI MAME DISPERATE

CLUJ. — Azi dimineață, la ora 10, femeia Suzana Komarony, de 49 ani a încercat să se sinucidă, aruncându-se de pe fereastra apartamentului său, situat la etajul întâi al caselor d-lui Dr. Vaida Voevod, din piața Ștefan cel Mare.

În stare disperată sinucigașa a fost transportată la clinică unde interesându-ne ni s'a răspuns că sint puține speranțe de a fi salvată.

În cameră s'au găsit mai multe scrisori din care reiese că Suzana Komarony a încercat să-și pună capăt zilelor, nemaiputând supraviețui durerii ce i-a fost provocată prin moartea recentă a fiicei sale în etate numai de 18 ani.

Tinăra Maria Komarony s'a sinucis strangulându-se, din cauza unei dragoste nenorocite.

În urmă cu șase ani, un frate mai mare al Mariei Komarony s'a sinucis împușcându-se.

SINUCIDAREA DIN STR. CAROL

O impresionantă sinucidere s'a întâmplat aseară pe la orele 7, în strada Carol.

D-na Bety Cohn, în etate de 32 ani, de fel din provincie, fiind suferindă, a venit împreună cu soțul său, acum câteva zile în București. Soții Cohn erau găzduiți la niște rude în strada Carol Nr. 41, unde li se dăduse o cameră la etajul II.

Aseară pe la orele 7 însă în timp ce atît soțul precum și toți ai casei se aflau plecați în oraș, nefericita femeie, profitînd de faptul că rămase singură, s'a hotărît să-și puie capăt zilelor. Deschizînd fereastra camerei în care locuia s'a aruncat în stradă dela o înălțime de patru metri.

Trecătorii îngroziți cari au fost martorii oculari la această scenă au dat alarma, fiind anunțată telefonic și salvarea. La fața locului, a venit după scurtă trecere de timp internul Rădulescu care n'a mai putut face altceva decît să constate moartea sinucigașei care în cădere își sdrobise craniul de pavaj.

Cazul a fost adus apoi la cunoștința parchetului, la locul sinuciderii venind d-nul Judecător de instrucție Preuțescu și procuror Rășcanu cari au dispus transportarea cadavrului sinucigașei la institutul medico-legal.

FAPTE DIN CAPITALĂ

D-na Naix căpitan Pleșorianu, de loc din Ismail s'a strangulat eri la locuința sa din Str. Buzzești No. 14

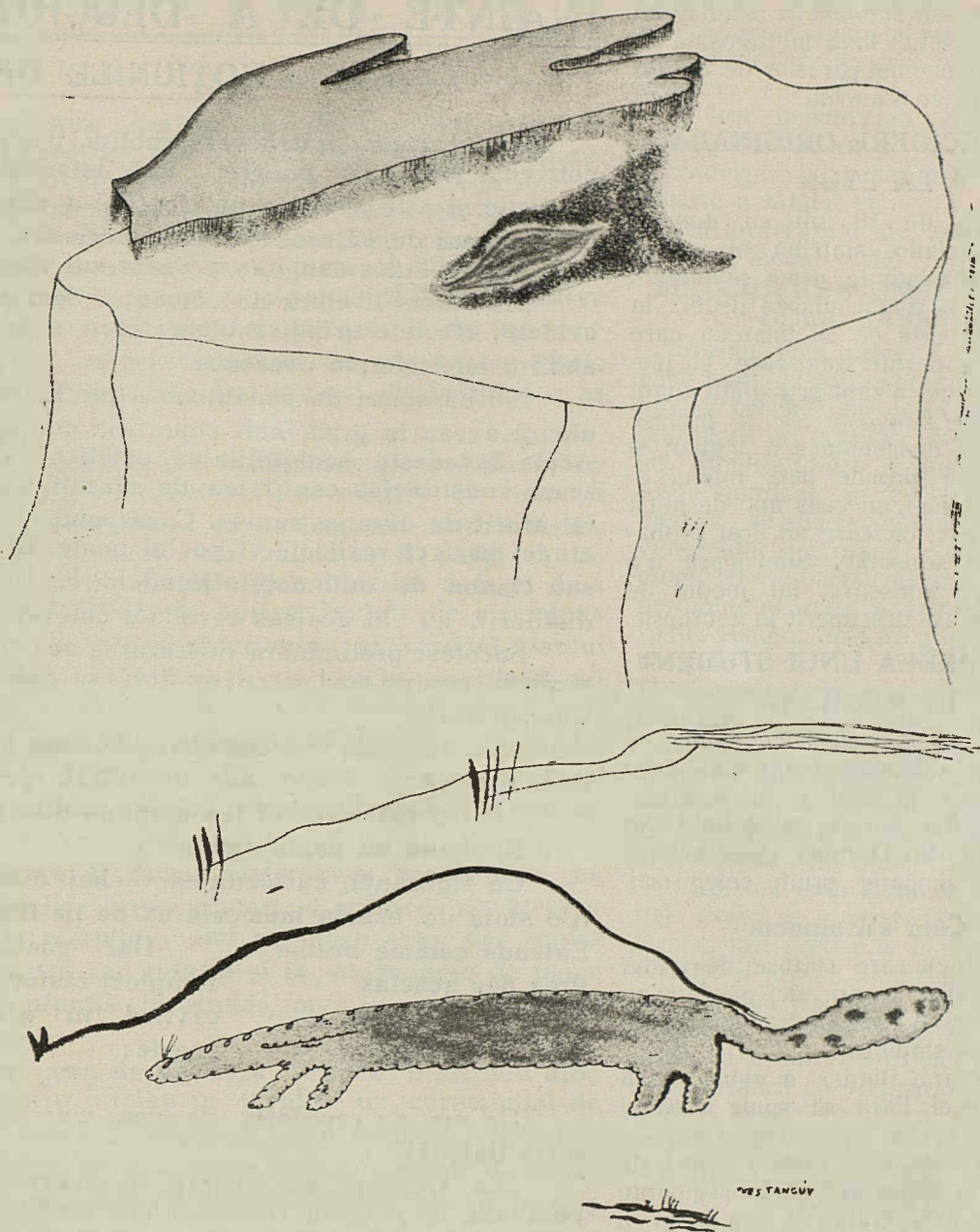
din inima ta, mary. Și abea trezită din somn ai privit pajiștea cu prospețimi în cute, cu păduri cari se rostogoleau în buimăcire și ai mîngîiat peisagiul cu fruntea un timbru lipit de geamul compartimentului. Fruntea fără prihană de care fruntea mea se sprijină în secunde de nesiguranță și la atingerea căreia se potolește o fierbere și se șterg cicatricile ca pașii unei lebezi pe lac. Fruntea ta desvelită ca un ecran pe care citesc poema zilelor scrisă cu spuma șampaniei, fruntea care ascunde secretul diminețelor semilucide și al somnului păzit de îngeri.

Intr'un exil benevol trec incertitudini și se desființează în ușor. O pasăre cîntă prohodul florilor ucise distrat în corolele albe de mireasă. Se va număra pînă la trei și la trei o pedală va strivi pe toți locuitorii acelei insule spre care te îndrepti cu o grimasă de nedumerire. Acolo vei oferi primei gînganii colivia cu surprize și vei înlocui pe dumnezeu într'un ținut sinucis. Dar cînd singurătatea va răsuna în tine ca ecoul unei coarde de violoncel uitat într'un pod al naufragiului, vei mai avea tăria să deschizi o carte, cartea cu poeme și să te cufunzi în ea ca în legănarea de balansoar? Vei mai simți prin măduarele bătrîne muiate în acel balsam, ficul ce-l încercăi la fiecare pagină peste care ai plimbat cu acurateță umbra cuțitului de tăiat filile? Florile cari se despletesc în imagini, lumina din vocale și nuferii cari murdăreau genunchii cu funigiei destrămați din tăiatul filelor! Tăiatul filelor cari îl simțiai ca desvirginare și deslușeai la fiecare pagină un țipăt, un spasm. Deschide fereastra. Aier, aier mult să biciuiască plămîinii mîncăți de carii leneși. În față, o stîncă pare un deget înmănușat care te cheamă. Șterge broboanele morții cu razele de aur ale zorilor. Pune ținuta de ceremonie, prinde la cheutoare o tuberoză pudrată cu alcooluri otrăvite: începe reprezentația de miraj cu tropuri de mesteacăn, tălpi de pluș. Sint bijuterii cari tresar la apropierea eprubetei în cari au fermentat spirite, perle cari ucid pe purtător insidios ca un cancer. Intr'o zi se iscă revelația turn de ivoriu după cotitura dezastrului iminent și toate neliniștile încetează și roțile dințate încuie secretul mișcării. Aici în acest muzeu fruntea e o nicovală în care intensitatea desfășurărilor lovește cu un tîrnăcop de oglinzi. Pietre depănate în alge, iar altele păr pudrat în dezordine lîngă o buclă de ace. Alături o stalactică și o stalagmită în rut; iar decorul e din pietre în cari frunze preistorice și-au gravat monograma cînd anii se numărau cu milioanele. Încă un viraj printre șerpilor îmbrăcînd arborii în tricou, printre monetele incendiate ale peștilor roșii și svelți. Alt viraj și un tron se luminează pe dinăuntru pleoapei. Gondolele pleacă pe drumul cel mai scurt dintre tine și luceafăr, pe un bazin fremătînd ca o coamă electrică pe o ață subțire ca un zîmbet, pe o apă a cărei oglindă nu vei putea niciodată să refuzi. A fost poate cel mai îndrăzneț capitol din viață. Simțiai inima zornăind alături. Un amnar de sidef a scăpărat în întuneric, nici o pavană nute-a ferit de alicele soarelui: într'o zi, ai descoperit în pîntecele de cerneală al peniței, poemul.

Nici un gînd nu distramă fuiorul rămas în beznă. Cîntecele se refugiază în unghere, se substituie nălucilor, răzvrătirea închină moleșelii palide steagul, iar alături îngropate în frunze amintirile închipuie în taină un colan. Smălțuit de creier cuvîntul mut așteaptă ora reînvierii. Altădată erau rotiri de șoim peste bariera de margherite a clipei transfigurate; prin oase fluierau îndemnuri și din pădure în vis era de-ajuns un pas.

Nouri se alungă ca îndoiala. Descarci un revolver spre stelele cari vor cădea cu zumzetul confetilor de pe turnura marchizei refugiată pe terasă în toiul balului. Jurîmprejur zidul păstrează amprente de parfum. Alături fanaticii îmbrățișați pînă la cenușă. Pentru că ești un condamnat, cuvîntul tău călătorește diseminînd epidemia. Fruntea ta nu se mai simte acasă. Atunci arunci revolverul în oglindă și ca să evadezi din cușcă adormi.

sașa pană

ives tanguy

POEMUL INVECTIVĂ

P O E M A L E S

scumpului meu Saşa Pană

Destrăbălatele tîrgului s'au înhăitat cu haimanale
şi au cutreierat maidanele în lung şi lat
trupul lor era supt, stors, devorat
de gurile flămînzilor din mahalale.

Aceştia, năpăstuiţi erau (animale stranii uneori)
generoase, destrăbălatele se împărţeau
un spasm de mult dorit la ele îşi găseau
şi cîini libidinoşi şi cerşetori chiori.

Feciorii de bani gata abia treziţi din vis
le-au văzut printre genele lor frumoase.
ele mîncău pe stradă gutui viermănoase
şi-işi dezveleau din pulpă un spaţiu interzis.

Dar nu prostituate erau, ci îndrăgostite
de ceiace în viaţă e joc periculos
sub fuste albastre duceau un sex veninos
şi'n pumni. ca pe şopîrle, fîtele strivite.

Glesnele subţiri şi le voiau pline cu jeg
încălţămînta vişnic descheiată în picioare
pe frunte o pecingine ca o floare
şi altă pecingine pe trupul întreg.

Dar dacă destrăbălatele erau totuşi frumoase
o rană de aveau (ca tăietura crudă a briciului)
le parfuma pulpele cu mirosul straniu al viciului
şi le plimba păianjeni turburători prin oase.

Feciorii de bani gata au părăsit palatele
şi s'au oprit în faţa destrăbălatelor, pierduţi
ele i-au salutat, ei s'au apropiat tăcuţi,
feciorii de bani gata sărută lung destrăbălatele.

geo bogza

Cercetările au stabilit că sinucigaşa își părăsise soțul, fiind îndrăgostită de altul, iar apoi fiind părăsită de acesta a hotărât să se sinucidă.

O SINUCIDERE ORIGINALĂ

LA LYON

O tinăra de 18 ani cu numele Natașa Neclado, stabilită în orașul nostru cu părinții în urma revoluției, s'a sinucis în după amiaza de ieri în urma unei certe cu un tânăr cu care întreținea raporturi amoroase. La plecarea acestuia a rupt și înghițit toate scrisorile de dragoste ce le primise dela dînsul, deasemenea a înghițit și alte obiecte primite dela iubitul ei precum un inel, un ceas mic de mîna două panglici cu care au fost probabil legate scrisorile. Sinucigaşa n'a lăsat nici o scrisoare, iar modul de sinucidere s'a descoperit la necropsie.

SINUCIDEREA UNUI STUDENT IN MEDICINĂ

Aseară pe la orele 7 s'a sinucis la locuința sa sublocotenentul Alex. Binder student în anul V la institutul medico-militar. Sinucigașul e fiul D-lui Dr. Binder din Dorohoi și se bucura de multă simpatie printre colegii săi.

Cum s'a sinucis

Nici cei cu care stătuse de vorbă în cursul zilei de ieri, nici gazda n'au observat ceva care să trădeze gîndul funest ce-l stăpînea.

Spre seară, Binder a venit acasă ca de obicei. Fără să spuie nimănui nimic, s'a retras în cameră și după ce a zavorit ușa, și-a tras 3 focuri de revolver în timpla dreaptă. Două gloanțe au răzbit prin craniu și s'au înfipt în perete. Unul a rămas înfipt în creier.

Auzind detunăturile gazda a alergat imediat și forțînd ușa camerei lui Binder, a pătruns înăuntru.

Nefericitul student se svîrcolea într'un lac de sînge.

S'a dat imediat alarma.

A sosit la fața locului procurorul de serviciu.

Sinucigașul a fost transportat în stare disperată la spitalul militar.

Cauzele sinuciderii nu se cunosc. Nu sînt speranțe de scăpare.

SINUCIDERE DRAMATICĂ

La o gară lingă Arrast, o fată de 18 ani, stenografă, s'a aruncat sub roțile unui tren, care tocmai intra în gară.

Tatăl ei, care venise s'o ia pentru a o duce la Paris, voi s'o rețină, dar fu lovit în timplă de locomotivă și moartea i-a fost instantanee.

Trenul a fost oprit și vrînd să se scoată de sub roțile locomotivei corpul fetei, rămasă teafără ca prin minune, ea resistă cu înverșunare.

În cele din urmă a fost transportată cu sila în biroul șefului gării,

ÎNAINTE DE A DESCHIDE PE RIMBAUD

NOȚIUNILE DE ESTETICA ARHAICA

Poetul, considerat boscar sublim, poate surprinde prin ingeniozitatea potrivirii miilor de panglici. Este misiunea criticului de a-i descoperi trucurile și a le denunța publicului, a cărui curiozitate nu este dozată decît numai de pătrundere. Unui vers din Mallarmé:

...Des blancs sanglots gîssant sur l'azur des coroles

Thibaudet îi oferă un comentariu de o pagină, de unde reiese în chip evident, efectele artistice lunecătoare ce se pot scoate din întrebuintarea abilă a unei simple consoane.

Inutilă scuza de pedantism a lui Thibaudet. Poeții și criticii de odinioară aveau în grad înalt supertiția corespondenței dintre formă și fond. Acela dovedește sensibilitatea estetică cea mai ascuțită care-și analizează conștiincios cantitatea de senzații auditive și vizuale din materialul oferit de diverse sunete. Corespondența dintre cele două noțiuni este atunci perfect realizată și poetul poate fi pe rînd vioară, privighetoare sau claxon de automobil. Baudelaire, Hugo, Eminescu, prin asemenea distilări, au dat aceleaș rezultate colorate și muzicale.

Socotesc preliminară înlăturarea acestei prime superstiții, dintre altele multe, pentru acel care ar dori să pătrundă în lumea lui Rimbaud: Cine preferă:

...La voix des sources change et me parle du soir...

unui rînd ca:

...O les calvaires et les moulins du désert, les îles et les meules !...

Rimbaud nu poate exista.

Cu siguranță, curiozitatea vechei estetice poate fi satisfăcută printr-o stofă de esență muzicală ca de pe timpul simbolismului:

Entends comme brame

Dar poate fi Néanmoins ils restent

Près des acacias

complect răsturnată — Sicile, Allemagne —

En avril la rame

citînd în aceeași Dans ce brouillard triste

Viride du bois.

poezie: Et blêmi justement.

Un om, cu reputația de cea mai subtilă inteligență a secolului, scrie liniștit:

„La frénésie du départ, le mouvement d'impatience excité par l'univers, la profonde conscience des sensations et de leurs résonances harmoniques, qui rendent si énergique et si active l'œuvre brève et violente de Rimbaud, sont nettement présents et reconnaissables dans Baudelaire...”

Dacă opera lui Rimbaud s'ar reduce la „Bateau ivre” sau la faimosul sonet al vocalelor, prezentate drept caracteristice în toate istoriile literaturii și în majoritatea antologiilor, Paul Valéry ar avea dreptate și Rimbaud ar avea „conștiința adîncă a senzațiilor și a rezonanțelor lor armonice”.

Dimpotrivă, a face tot mai invizibilă legătura dintre material și imaterial este progresul urmărit de Rimbaud din chiar primele poezii. În acest sens „Les illuminations” reprezintă etapa supremă. Întreruperea bruscă a frazei sau a versului, sfărîmarea oricărei linii de armonie și plasticitate, ar fi deocamdată un singur exemplu de derutare a logicei vechiului cititor:

— Après le moment de l'air des bûcheronnes à la rumeur du torrent sous la mine des bois, de la sonnerie des bestiaux à l'écho des vals, et des cris des steppes. —

Pour l'enfance d'Hélène frissonnerent les fourrés et les ombres, et le seins des pauvres, et les légendes du ciel,

„Et ses yeux et sa danse supérieurs encore aux éclats précieux, aux influences froides, au plaisir du décor et de l'heure uniques”.

Suficient, cred, pentru îndepărtarea forțată a amatorului înarmat cu prejudecii estetice de orice natură.

„Ma vie serait toujours trop immense pour être dévouée à la force et à la beauté”.

Poezia lui Rimbaud depășește muzicalitatea, poezie pură, rețete și efecte artistice. E cîntul unui suflet imens pe care universul întreg nu poate să-l încapă.

al. dimitriu-păușești

J U R N A L D E P L A J Ă

Scumpului meu Ilarie Voronca

Mi-aduc aminte de ceva despre care nu știu dacă a fost realitate sau halucinație sau un copac, unul din acei copaci cari își înfig rădăcinile în creier și cresc în afară prin brațe pînă în virful unghiilor și deacolo mai departe, cîtiva centimetri spațiu mic și macabru din jurul degetelor atît cît continuă să crească și unghiile oamenilor după ce au murit. Acest copac pe care l-am văzut întîi într-o carte de anatomie se chiamă sistemul nervos și răspîndirea lui în trup fotografiată în negativă m'a făcut să mă cabrez ca în fața nnui păianjen și am căutat să fug. Dar el era în mine. La fel mi s'a întîmplat cînd mi-am văzut fotografiate intestinele sau circomvoluțiunile creierului. Imi iubesc suprafața dar aş vrea să fug de dinăuntru meu.

Aceia despre care îmi aduc aminte e o întîmplare pe străzile întorochiate ale unui oraș oriental topit în amintire, era noapte cu lună și arhitectura abracadabrantă a orașului făcea ca pe lespezile străzii fășiile de umbră să se succedă precipitat ca și cum lumina ar fi găfîit și eu mai mult o pată în clipa aceia alunecam dealungul zidurilor detașat de a treia dimensiune și de orice posibilitate de oprire înainte de a fi ajuns în fața porții de nuc sculptat care punea între mine și capătul visului un obstacol impenetrabil și prin care totuși am trecut subțîindu-mă pînă la volatil și imponderabil.

Trecerea mea deadreptul prin lemn a fost mai mult un spectacol luminos, moleculele materiei se desfăceau din beznă ca niște planete, veneau pînă în dreptul meu și mă salutau dispărînd apoi din nou în întuneric.

Poarta fusese a unei geamii și după misterioasa parcurgere mă aflam înăuntru cînd pașii asasinilor investmîntați în albastru au început să răsune printre coloanele de marmoră. Imi era gura arsă dar șoldul femeiei l-am simțit dulce pentru că era rotund și în momentele de mare spaimă noțiunile acestea se confundă în mintea mea întoarsă brusc la registrul de senzații al copilăriei.

Femeia fusese întinsă pe ceva de pe care brațele îi atîrnau albe în jos și investmîntații în albastru oficiau în jurul ei un ceremonial de gesturi neînțelese și stranii. Asasinii albaștrii erau asasini mistici și urmau să-și execute victima după un catechism care îi purtase de multe ori prin ierburi înalte în urma șerpilor de al căror venin aveau nevoie ca de un elixir al credinței.

Ei ascultau în aier o desfacere de pînze al căror freamăt îl simțeau venindu-le ca o adiere peste frunțile pline de o sudoare în care se concentra toată grija lor de reușita asasinatului. Mîinile le aveau negre pentru că și le priviseră toată noaptea cu ochi arzători, ele aveau să desfacă pieptul și să aleagă din el pumnul de carne roșie al inimii.

Asasini mistici crimele voastre sunt frumoase și îmi plac. Nimeni nu știe că boabele de diamant sînt ochii voștri pietrificați de tăria credinței care a clocotit în ei și v'a luminat calea spre culcușul cu victime moi și calde.

Asasini mistici îmi plac și crimele voastre. Ele au fost de obicei acele fete frumoase care ar fi făcut copii mulți ar fi învățat să spună minciuni și ar fi murit cu pîntecul lăbărtat. Voi le-ați smuls din urzeala de mușgai a acestui destin și le-ați spintecat trupul cît erea încă proaspăt cu acele minunate bijuterii cari erau cuțitele voastre și sub care moartea devenea desigur perlată și sublimă.

Asasini mistici, crimele voastre au pătat cu sînge numele lui Dumnezeu și i-au dat o savoare fără de care mulți nu l-ar fi iubit. Nu vorbesc de voi sadici inchizitori ai spaniei ci pe voi asasini ai orientului care ați ucis turmentați de credință voi care ați murit cu bale la gură și învîrtindu-vă într'un picior.

Mă aflam printre voi într'o întîmplare despre care nu știu dacă a fost realitate sau halucinație sau un copac, unul din acei copaci numiți sistemul nervos și ale cărui fructe de febră și neurastenii le culeg uneori drîn scris. Asasini mistici, vă salut.

geo bogza

unde i s'a făcut o injecție calmantă dar în timpul anchetei fata a fugit din nou, încercînd să se arunce sub un alt tren.

A fost împiedicată la timp dela acest plan sinistru.

Sinucigașa n'a aflat încă de tragica moarte a tatălui ei.

Cauza încercărilor de sinucidere e o dragoste nenorocită.

SINUCIDAREA UNUI GREFIER
DELA CASAȚIE

Eri dim. pela orele 7 jum. a fost găsit mort, de către sergentul din post, într'un boschet din dosul bufetului, în apropiere de soseaua Jianu colț cu str. Dimitrie Ghica, un necunoscut, bi-nișor îmbrăcat. În mîna dreaptă în-cleștată, se afla revolverul cu care ne-cunoscutul și-a răpus zilele printr'un glonț, tras în partea stîngă a pieptului, perforându-i inima și eșînd apoi prin spate. Asupra lui s'au găsit mai multe cărți de vizită cu adresa: Demetru Demetrescu-Buzău str. Apolodor. După înfățișare pare să fi fost un mic slujbaş.

Din ordinul procurorului de serviciu cadavrul sinucigașului a fost transportat la institutul medico-legal. Se crede că sinucigașul și-a pus capăt zilelor astă noapte pela orele 12.

În ultimul timp aflăm că sinucigașul dela Șosea se numește D. Demetrescu Buzău, fost grefier la Înalta Curte de Casație și Justiție, domiciliat în București, strada Apolodor No. 13. La el s'au găsit mai multe scrisori în care arată că-și curnă firul vieții din cauza unei paralizii ce-o căpătase de cîtva timp și care îi transformase viața într'un adevărat chin.

SINUCIDAREA DIN CALEA
GRIVITEI

Acum două zile a venit în Capitală, ocupînd o cameră la hotelul Bratu din calea Grivitei, fostul consilier agricol Valeriu Zaharia, de fel din comuna Dogăta, județul Roman.

Eri dimineața Zaharia nu părăsise camera, ca de obicei. Într'un tirziu, personalul de serviciu a auzit două detunături puternice de armă. Servitorii au spart ușa și au intrat înăuntru găsindu-l pe Zaharia scaldat într'un lac de sînge. Își trăsese două gloanțe în timpla dreaptă și moartea i-a fost fulgerătoare.

Pe masă s'au găsit două scrisori închise adresate procurorului general și prefectului poliției.

Cadavrul a fost transportat la institutul medico-legal.

În cameră s'a găsit un revolver „Browning” calibru 6,35, din care lip-seau două gloanțe.

În buzunarul hainei s'au găsit 7 lei.

În cele două scrisori arată că-și pune capăt zilelor din cauza mizeriei.

Spune că nu poate să fie nici o bănuială asupra cauzelor sinuciderii.

Roagă să nu i se facă autopsie și cadavrul să fie predat familiei.

R E P R E S A L I I

IAȘII sînt și au fost un vajnic tributar al culturii și literaturii romînești. Insuși Eminescu poet de mărimea în-
tiia și-a avut trecutul său prin celebrul Copou, însuși Creangă,
însuși etc. etc. Hymalaia prozei romînești ca o budincă
enormă tot aici a crescut în țeasta d-lui M. Sadoveanu.
Tot aici au fost Junimea Romînă, Convorbiri Literare, Con-
temporanul, este: Viața Romînească, flășnetă d-lui D. Botez,
pojarul de imagini și călimara de acadele ale lui Teodo-
reanu Ionel, pisălogul Philippide și fiul. Ultimul rejeon al
aceluiași Iași pare-se să fie George Lesnea cu volumul său
din acest an „Fleac Tinăr”. Bine înțeles că nu l'am citit,
dar o întîmplare de a mă afla vara aceasta într'un oraș de
munte, într'o căsuță cu ghivecele munților la fereastră, cu
aierul de sticlă spărgîndu-se la fiecare tipăt, a făcut ca în-
trînd odată din poiată în casă să descopăr că am adus
lipit pe talpă un fragment de jurnal. L'am îndepărtat cu
ochii în altă parte, cu cealaltă talpă. A doua zi disdemi-
neață gazda mi-l'a readus lipit de papucul ei. M'a intrigat și
mi-a amintit un automatism discutat de Freud. Am apropiat
fragmentul și cu ajutorul unui baston l'am desfăcut și citit.
Era din „Adevărul Literar”, o singură poezie parcă decu-
pată (deși se cunoștea că era rupt la întîmplare) a d-lui Lesnea
„Despărțire”. De incapacitatea și capul de cuc al d-lui
Sevastos (Ce-vaste-os) — mose de bêtisse et littérature sîntem
de mult resemnați. Dar să publici pastîșe chiar după un
poet pe care-l publici în fiecare număr de al tău, pînă acolo
nu-i presupuneam sevastasia. Pastîșa, făcută cu foița, a d-lui
Lesnea e bineînțeles după Arghezi, acest ultim azil și can-
tină a ultimului contingent literar, și e după o poezie pe care
o știam pe derost încă de pe vremea antearghezeană. Asta
nu însemnează că nu recunoaștem că și d-lui a început să
sfîrșească ca un porc de ciine. Ca să isprăvim, să-l punem
pe d-l Lesnea cu genunchii pe boabe de porumb, în două
coloane, numai cu două versuri din poemul d-sale, nevrînd
să ne sacrificăm mai mult spațiu.

*Și cum se face oare că brațele au stătut
Nevolnice de parcă din umeri ne-au căzut?*

G. Lesnea (Despărțire)

*O! mă ridic, pe suflet, s'o strîng și s'o sărut —
Dar brațele din umeri le simt că mi-au căzut.*

Arghezi (Toamnă)

CĂUTĂM IMPREJUR. Nici o publicație, nici un co-
tidian în care o pană să zgîrie pecinginea, nici un creier
care să se asvîrle ca o piatră în vitrina cu hipopotami de
gelatină ai ecranului de azi. O lașitate și o aplecare pre-
tutindeni. Orice gazetă, orice scriitor — polemisti nu mai avem

de mult — cointeresați în tribulațiile vreunui partid sau ale
vreunei întreprinder bancare. Bănci cari se prăbușesc antre-
nînd cu ele biete depozite ale unor oameni cari și-au dat
pe mîinele dolofane și buboase de briliante ale bancherilor,
biete lor „zile negre”. Cele două trei zile ale crahului
puțin zgomot, puțin subiect apoi trecerea mai departe lă-
sînd în urmă un cortegiu de calamitate și mizerie. Frații
Bercovitz vor continua, cu toată garanția averii, lor perso-
nale să fie miliardarii banilor furați; Eskenazii din Craiova
deasemeni și delictul lor deși justițiabil și penal se va clasa
și va netezi terenul pentru continuarea mai departe a altor
excrocherii. Și nici o piatră pentru geamul cu hipopotami
de gelatină.

INCĂ UNA din pluralele însușiri ale lui Lucian Botz e
și aceia de a avea la cea de a doua majusculă a numelui său
semicercul inferior în plus. Imaginați-vă capul lui de cucuruz
și în cutele lui o rășină care-ți rămîne între degete și de
care te scuturi cu silă. O helice îl vîntură hai-hui. Penița
sa e prolifică, e heteroclită, e universală. Lucian știe de
toate, se ocupă de toate și mai ales de ontologie. E îngropat
de o aureolă ca într'o maioneză poluată de activitatea sa
de eseist și cronicar. D-l Potz ne dă tircoale. Balele lui
sînt trandafirii, tălpile lui ne calcă pe o dungă posterioară
cu o gaură în mijlocul lor care e orificiul nostru anal, pe
unde răsufflă dorința sa de a fi și cu noi. Pentru binele și
spinarea lui fragilă, pentru ambiția lui imperioasă și obra-
zul lui de lipie placardăm pe ușă: Murdăria și lipirea afi-
șelor chiar cînd ele sînt elogioase oprite cu bătaie și cu
apă fiartă.

NOUVEL AGE. Număr consacrat lui U. R. R. S.
Peste 30 de semnături toate tinere, toate dintr'o țară, pentru
mulți, ciumată de o hidră roșie. Literatura lor e luată de jos
de lângă umărul proletarului ridicînd ciocanul; de lingă
mecanicul plin de promoroaca neagră a uzinei, din pă-
durile gigantice doborîte într'un iureș. O viață robustă, un
elan nestăvilit, un entuziasm și o emulație unice în istoria
desvoltării civilizației umane, se ridică într'un tipăt. Exem-
plul lor azi cînd asistăm la o generală degradingoladă, cînd
o depresiune e pretutindenea, și foamea e un vâl pe fețele
a milioane de oameni fără de lucru, te umple de elan și-ți
dă în inimă un pumn spre el. O poezie a lui Maiakowski
și o introducere a lui Wladimir Pozner.

roll

„UNUDONAL” vă ferește de artri-
tism, gută, sciatică, acid uric, etc.

HISTOIRE DE DADA

Georges Ribemont-Dessaignes nu a fost unul dintre promotorii dadaismului, a aderat la mișcarea distructivă abia când aceasta se stabilise la Paris, dar a aderat cu un entuziasm și o fermitate pe care alții mai tineri (grupul Littérature de pildă) n'au avut-o. Deasemenea când prin 1922 dada începea să moară de inanție el a fost elementul unei cât mai posibile prelungiri căutând să-i găsească noi forme de manifestare.

Au trecut de atunci aproape zece ani. Dessaignes a parcurs cu același elan și devotament experiența suprarealistă, din centru sau de pe marginea căreia a scris o serie de cărți de cea mai dîrăă lînută spirituală conferindu-i un loc privilegiat.

Acum Georges Ribemont-Dessaignes a publicat o istorie a dadaismului. O istorie desigur de bună credință — nici o urmă de răfuială, nici o veleitate de a se releva, dealungul paginilor — dar o istorie palidă și nedesvoltată în toate posibilitățile la care s'ar fi putut. O istorie a dadaismului — chiar de o lînută obiectivă — ar fi putut fi o nouă și ultimă vîntoare dealatului continentului spiritual. Dessaignes nu o face.

Face cîteva pagini de o frumoasă teorie, de pură speculațiune cerebrală în jurul principiului dada distructiv întru totul și a imposibilității acestuia de viețuire fără a construi altceva în loc. Ceiace e o decizie. Totuși dada a îndrăznit tot ceea ce se putea îndrăzni, a făcut din necuviință o vîrlute și a dus-o pînă la ultimele limite.

Toujours la portée de ce mouvement dépassa la littérature et l'Art. Il visait la libération de l'individu hors des dogmes, des formules et de lois, son affirmation sur le plan de l'esprit, et l'on peut dire qu'il libérait l'individu du l'esprit lui-même, en plaçant le génie au même rang que l'idiot.

După care Dessaignes începe istoricul etapelor mișcării, alit de cunoscute de altfel, doar în scrisul lui acele fapte își găsesc confirmarea și sînt situate oarecum definitiv. Tzara a găsit cuvîntul Dada deschizînd la împlinire un dicționar într'una din clipele anului 1918 și într'un Zürich al anarhiei și al tuturor vînturilor. Cabaretul Voltaire pornit din intențiile comerciale ale unui prieten german ajunge sediul acțiunii dinamitare, sub semnul de sînge al anului. Noi membri vin din toate părțile continentului și de peste ocean (Francis Picabia). dada se definește treptat în discuții și manifeste. Curînd mișcarea devine internațională, alunecă spre est și se stabilește la Paris. Aici fuziuni cu grupuri și personaje, apoi seria spectacolelor de pomină

și de scandal, de imens scandal indignînd și în același timp excitînd publicul.

Dar după cîteva manifestări și un succes care părea că o consacra — poate tocmai deaceia — dada începează scandalul în afară și îl începe, de astădată pentru mai pușini dar cu mai multă furie în chiar sînul ei. Grupul nu se mai putea menține fără disciplină, dar dadaistii erau împotriva oricărei discipline Breton știa aceasta, veleitățile lui de „conducător de oameni” îl face să se retragă cel dinlîi, e bănuială ca autor al unor infernale scrisori anonime pe care dadaistii încep să le primească, înfine :

Jaques Rigaut, exprit particulièrement désorganisateur, se montra dada parmi les dadas. C'est à dire qu'il poussa à la démoralisation, ne fut pas étranger à la ruine de dada, et somme tout fit merveilles. ET C'EST LUI QUI AVAIT RAISON. Sublinierea e a lui Dessaignes. Dadaistii își ofereau cu satisfacție sau cu furie spectacolul propriei lor desorganizări. Un motiv în plus li-l prilejuiește un chelner. Uită în preajma acestora într'o cafenea. un portefeuille cu o sumă importantă. Dadaistii nu înfîrzie să și-l însușească. Moment istoric. Să fie sau nu restituit? Statutele dada prevăd furtul. Banii vor fi opriți. Cîțiva protestează: e un biet chelner, dacă ar fi fost un bogat... Dar nu e mai demonstrativ, mai dada să furi pe om sărac decît pe un bogat? Paul Eduard oprește toți banii. Dar are grijă să-i restituie în ascuns. Împlinirea aceasta, adăugă Dessaignes, a demonstrat imposibilitatea practică a dadaismului. Acel din spiritul căruia pornise cu cîțiva înainte, care îl văzuse crescînd și întinzîndu-se peste toată Europa, Tristan Tzara se izolează și publică numărul unic al revistei Le Coeur à Barbe.

Sfîrșitul istoriei lui Dessaignes e de panegiric astfel:

Dada était terminé.

Né d'un élan vers la libération et la vie, conscient de la force et de la faiblesse de l'esprit humain, il avait compris lui-même qu'il ne pouvait travailler qu'à sa propre ruine. Il eut conscience de sa faillite et ne s'en défendit pas.

Se vor mai scrie probabil și alte istorii ale dadaismului. Alunci când cei mai tineri dintre participanți vor avea vîrsta pe care o are Dessaignes azi. Și va veni de sigur un timp când dadaismul va părea o legendă. Contemporanii lui vor fi spectre pe o față de staniu a timpului.

andré far

A C V A R I U M

CARTI FILME NOTE CORRESPONDENȚA FAPTE

CITIȚI:

L'UNION LIBRE — Paris 1931. Plachetă apărută luna trecută în tiraj unic de 75 exemplare fără numele autorului și fără editură. Dar inițialii au aflat că de pe primul rînd al copertei lipseau cuvintele ANDRÉ BRETON. Poemul e tradus în întregime de D-I Sașa Pană în acest număr al revistei UNU.

Georges Ribemont-Dessaignes — ELISA. Roman. 1931.

André Breton, René Char, Paul Eluard — RALENTIR TRA-VAUX. Editions surréalistes.

René Char — ARTINE. Editions surréalistes

René Char — LE TOMBEAU DES SECRETS. Editions surréalistes.

Salvador Dalí — LA FEMME VISIBLE. Editions surréalistes 1931

Paul Eluard — A TOUTE ÉPREUVE. Editions surréalistes.

Jean Paul — LE JUBILÉ. Ed. Stock.

Pierre Navilles — LE REINES DE LA MAIN GAUCHE.

(Tirage limité à quelques exemplaires)

VOR APARE:

A. Zaremba: DESCHIDERE — Poeme. Editura Unu.

René Char — L'HOMME EN QUESTION.

René Char — CHEMIN DES SOURCES (în colaborare cu Paul Eluard)

M Seuphor — GRECO (considérations sur sa vie et sur quelques-unes de ses oeuvres). Ed. Les Tendances nouvelles.

Dr. A. d'Eck — LA PLURALITÉ SEXUELLE. Editions Les Tendances nouvelles.

FILME.

Le train des suicidés Regia lui Edmond-T. Gréville Film mai mult literar decît cinematografic. Metrajul completează numai pentru neștutori: acest film caută să evadeze din scenariile ridicole.

Un soir de rafle.

Tabù. — Ultima realizare a lui Murnau.

Big House.

Le Million — Realizare de René Clair.

Le bateau à moteur Diesel Piatilelka — Realizare de Pudowkine.

Adevărata Africă.

Nord — Atlantic.

Tragedia minei — Realizare de Pabst. Următoarele trei sînt documentare.

M — în regia lui Fritz Lang.

Cotoiul dresat — cu Bankroft.

Al. Capone — cu Bankroft.

9 AUGUST 1931. Un an dela moartea lui A. Zaremba.

a c v a r i u m

ANTOLOGIE.

Scriind acum cîtuva timp despre „reportajul pur” — notiță complex schingiuită și alterată de greșelile de tipar, de pildă: reporterul imaginează imaginea în cuvînt, în loc de reporterul înmagazinează imaginea în cuvînt (spre deosebire de poet care invenlează imaginea cu ajutorul cuvintelor) — André Far pomenea de căutarea în viața colidiană a acelor fapte de esența truvalurilor cinematografice apărute prin jocul hazardului și concentrînd în ele simbolul unei situații care se desfășura de cîtuva timp.

O altă manifestare a spiritului modern e gustul pentru alcătuirea unor situații în care toți membrii componenți — ființe și lucruri — deși alcătuind un tot bine încheiat să fie totuși unul față de altul în cea mai desăvîrșită lipsă de corelație, dar nu în dezordine și aspect de lucruri harababura ci — și aici e geniu și piatra de încercare a procedurii — o impresie stranie să se detașeze în permanență, spectatorul să fie turburat și fără voia lui să se gîndească la intervenția unor forțe misterioase cari au bulversat natura.

Căutarea acestor truvaluri — inverse celor cinematografice — se datorează suprarealiștilor și în primul rînd lui Max Ernst ale cărui colege au făcut înconjurul planetei ca emoție și procedeu de lucru. E vorba de o uimitoare improspătare a lumii, obiectele căpătînd subit o valoare nouă prin faptul că stau acolo unde nu ar trebui să steie, unde din toate punctele de vedere logice pe cari le posedăm sînt deconcertate de a le vedea.

În lumina acestei scurte precizări se va înțelege ușor rostul acestui coridor numit antologie. Aceleaș reportaje cari în marele cotidian prin uniformitate de stil și conținut ajung cea mai tacită monedă a știrilor, altoite acum pe o coloană de poeme din Unu vor căpăta dintr-o dată un curs nou, iar faptele relatate vor apare dezghîtigate de gazetăresc și trece în ochi masive, crude tari.

Abia acum reportajele acestea vor începe să trăiască.

DOMNULE I. G. Tărbescu — Fulurism, nu. Organic așa ceva n'a existat niciodată în România. S'a încercat poate importarea, cum importate au fost toate curente în literatura românească, afară de unul. Numai Tristan Tzara a dus ceva de aici spre occident. Iată dar granata dadaismului concepută în România pentru a exploda sub pavilionul larg al Elveției, la Zürich.

Mișcarea dela Unu nu este literatură, nici curent nici școală literară: ca și suprarealismul, reprezintă o stare de spirit. O lacrimă pe un obraz de culoarea aerului, o umbră care logodește forma sufletului prin care rătăcește, o capsă — inel pe degetul neliniștii. *Nous ne sommes jamais éveillés.*

Ai scris în cele trei pagini cuvinte peste cari ochiul meu a revenit, ca o baghetă imponderabilă pentru descoperitul stratului subteran de apă, cu senzația unui germen de înțelegere comună cînd a cîlit „era altfel de înluneric încă un strop de lumină s'ar fi lăsat ca o mărgea clară în crăterul unui vulcan”.

Am o senzație precisă că fiecare clipă e mai bogată decît toate lezauzele și totuși și deaceia perfect inutilă. Iar din zborul de flutur al gîndului fie și tipărit în lirai nelimitat rămîn imateriale spiralele.

Fou comme je suis

Je ne suis pas à toute extrémité

J'arrache les arbustes qui retiennent le suicide au bord des précipices.

sașa pană

P. S. Doar un hohot de rîs poate umple abisul dintre cele scrise de d-ia sau cuvîntul de magie albă VRAJA de pe coperta revistei și celelalte colaborări (cu unele relictențe: D-nul I. N. Copoiu) contra cărora îți recomand scuipatul browningului sau scuipatul pur.

RIEZ mais pleurez en même temps. Si vous ne pouvez pas pleurer par les yeux, pleurez par la bouche. Est-ce encore impossible, urinez; mais j'avertis qu'un liquide quelconque est ici nécessaire pour atténuer la sécheresse que porte dans ses flancs, le rire au, traits fendus en arrière.

comte de lautréamont (Isidore Ducasse)

studio grafic „Steaua Artei” b-dul Maria, 2

ARTINE gardait en dépit des animaux et des cyclones une intarissable fraîcheur. A la promenade c'était la transparence absolue.

rené char

PEINDRE

C'est plus que voir

Peindre

C'est concevoir.

DEACUM, în fiecare dimineață, din toate marilor orașe aviatori îndrăznești se vor ridica în aer și pornind spre est cu cîteva mii de kilometri pe oră, îi vor ajuta soarelui să răsăre.

CĂLĂTOREAM prin Sahara. Prietena mea nu putea înțelege de ce dela un timp o sărut tot mai des. De fapt, îi furam cu limba saliva din gură.

GRESALA capitală a artei clasice e sănătatea. Dacă nenumăratele Junone ar fi suferit de turburări gastrice și Madonele de pietre la rinichi, anumite sculpturi și tablouri ar mai fi și astăzi suportabile.

VISUL este o a doua viață. N'am putut deschide fără fremătore aceste porți de ivoariu sau de corn cari ne separă de lumea invizibilă. Primele clipe ale somnului sînt imaginea morții; o amorțire nebuloasă cuprinde gîndul nostru, și nu putem determina clipa exactă cînd eul sub o altă formă, continuă opera existenței. E o subterană vagă care se luminează puțin cîte puțin, și unde se desprind de umbră și de noapte figurile pale grav imobile cari locuiesc în marginea stelelor. Apoi tabloul se formează, o claritate nouă luminează și face să joace aceste apariții bizare; lumea Spiritelor se deschide pentru noi.

gérard de nerval

UN IEȘAN CARE A COMIS O CRIMĂ ÎN VIS SE PREDĂ AUTORITĂȚILOR.

Un caz interesant s'a petrecut în apropierea orașelului nostru. Eri dimineața s'a prezentat la legiunea de jandarmi un tânăr anume Spiridon Pricop în vîrstă de 20 ani, funcționar la administrația moșiei Costiuleni-Iași.

Acesta a declarat că în urmă cu cîtuva timp și-a ucis iubita, dar n'a avut curajul să deslănuiască fapta.

Tînărul a fost menținut la legiune și s'a ordonat o anchetă la Costiuleni. Dar cele relatate nu par a corespunde adevărului, cercetările n'au stabilit crima.

Crezîndu-se că tînărul Spiridon e poate dement sau că ar avea intenția să inducă în eroare autoritățile, a fost supus unui nou interogatoriu.

El susține că a comis o crimă dar în vis.

Și totuși s'a prezentat jandarmilor pentru a-și ispăși pedeapsa. Spiridon, de cînd a avut acel vis s'a sugestionat că a comis crima. Bietul funcționar a fost liniștit și trimis acasă.

(OPINIA. XXVII Nr. 7313 din 17 Septembrie 1931.)

UN PERCEPTOR SECHESTREAZĂ COPILUL UNUI CONTRIBUABIL

Chișinău, 8. — Din comuna Pătrulea județul nostru, ni se comunică un fapt senzational. Perceptorul comunei ducîndu-se la casa lui Ion Săvilă și negăsind nici un fel de avere care să poată fi sechestrată pentru plata impozitelor, a ridicat pur și simplu un copil al acestuia, în etate de 10 luni.

Perceptorul a luat sugaciul și l-a predat unei femei din sat, cu recomandarea că sub nici un motiv nu poate da copilul familiei Săvilă fără ordinul lui.

(DIMINEAȚA Septembrie 1931)

ADRESE: Sașa Pană — General Angelescu, 163. București (II)
Studio Maxy — Calea Victoriei, 77. București (I)

unu

apare în prima duminică a fiecărei luni sub conducerea unui comitet ■ girant responsabil fiecare semnat de articol ■ lei 5.